

Ministerstwo Infrastruktury

Departament Dróg Publicznych

Znak pisma: DDP-1.450.30.2023

Warszawa, 18 września 2023

**Pan
Andrzej Płonka
Przewodniczący XXIX Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich**

Szanowny Panie Przewodniczący,

w związku z otrzymaniem przekazanego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów przy piśmie z dnia 6 czerwca br. znak: BPRM.606.5.9.2023 stanowiska XXIX Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich z 31 maja 2023 r. w sprawie potrzeby uporządkowania i poprawy jakości sieci dróg powiatowych, Ministerstwo Infrastruktury przedstawia następujące stanowisko.

Na wstępie należy zaznaczyć, że z chwilą wprowadzenia reformy administracyjnej państwa, tj. z dniem 1 stycznia 1999 r. został wprowadzony nowy podział dróg publicznych na drogi: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne. Powyższa reforma drogownictwa przeprowadzona została z uwzględnieniem postulatów zgłaszanych przez przedstawicieli samorządu terytorialnego. Z ich inicjatywy powstała nowa kategoria dróg publicznych – drogi powiatowe oraz powołani zostali zarządcy dróg na każdym szczeblu samorządu. Powyższe rozróżnienie odpowiadało nowemu podziałowi administracyjnemu kraju i wyposażało każdą jednostkę samorządu terytorialnego w drogi publiczne, za które odpowiada. Natomiast drogi niezaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych są drogami wewnętrznymi.

Podkreślenia wymaga, że podział dróg publicznych względem kategorii w roku 1998/1999 nastąpił nie na podstawie art. 5-10 ustawy o drogach publicznych lecz na podstawie art. 103 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem Rada Ministrów określiła wykaz dróg krajowych i wojewódzkich. Natomiast na podstawie art. 103 ust. 3 z dniem 1 stycznia 1999 r. dotychczasowe drogi krajowe i wojewódzkie, nie wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów, stały się drogami powiatowymi. Powyższe wynikało z reformy administracji publicznej i powstania powiatów. Należy zauważyć, że drogi powiatowe uzyskały kategorię z mocy prawa bez wskazywania ich przepisami aktów wykonawczych czy prawa miejscowego. Zmiana powyższych przepisów ustawy ze względu na ich zrealizowanie i obowiązujący obecnie podział administracyjny jest niemożliwa.

Należy wskazać, że przepisy ustawy o drogach publicznych umożliwiają dokonywanie zmian kategorii dróg. Procedury dotyczące dokonywania zmian kategorii dróg zostały określone w art. 5, 6, 6a, 7 oraz art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 645 z późn. zm.).

Zatem zmiany kategorii dróg, w przypadku, gdy lokalne władze samorządowe widzą taką konieczność, mogą być dokonane w trybie określonym w ustawie o drogach publicznych. Z informacji Ministerstwa Infrastruktury wynika, iż w niektórych przypadkach zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego dochodzą do porozumienia i dokonują wspólnie weryfikacji sieci i zmian kategorii dróg publicznych we własnym

zakresie. Ponadto art. 19 ust. 4 ustawy o drogach publicznych przewiduje możliwość przekazywania zarządzania drogami publicznymi między zarządcami, w trybie porozumienia, regulującego w szczególności wzajemne rozliczenia finansów. Natomiast Minister Infrastruktury nie ma możliwości formalnych porządkowania sieci dróg samorządowych. Zaś kryteria zaliczenia dróg publicznych do poszczególnych kategorii są określone w ustawie o drogach publicznych i nie budzą generalnie zastrzeżeń.

Jednocześnie należy wskazać, że samorządy wszystkich szczebli powinny prezentować jednolite stanowisko w kwestii ewentualnych zmian ww. kryteriów zaliczenia dróg do poszczególnych kategorii dróg publicznych. Przedstawiane w stanowisku Związku Powiatów Polskich zagadnienie dotyczy tylko dróg powiatowych i przedstawia punkt widzenia powiatu.

Ponadto kompleksowe uporządkowanie sieci dróg publicznych rozumiane jako automatyczna zmiana kategorii z dróg powiatowych na gminne oznaczałoby systemową zmianę wielu ustaw, w tym przede wszystkim ustawy o drogach publicznych, ustawy o finansowaniu infrastruktury transportu lądowego, ustawy Prawo o ruchu drogowym, ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego i pociągałoby za sobą zmiany w zakresie finansowania zadań powiatów i gmin. W przypadku takiego automatyzmu konieczne byłoby przeniesienie puli środków od powiatów do gmin.

Natomiast w zakresie dofinansowania inwestycji na drogach powiatowych należy podkreślić, że mimo iż realizacja zadań na drogach zarządzanych przez powiaty leży po stronie zarządców dróg powiatowych, to Minister Infrastruktury ma świadomość, że kluczowym znaczeniem dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego wspólnot samorządowych jest rozwój bezpiecznej, spójnej, funkcjonalnej i efektywnej infrastruktury drogowej. W tym celu utworzony został mechanizm wsparcia dla jednostek samorządu terytorialnego tj. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, który został powołany ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (Dz.U. z 2023 r. poz. 747, z późn. zm.).

W ramach RFRD wsparcie można uzyskać na zadania polegające na:

- budowie, przebudowie lub remoncie dróg powiatowych, zwane „zadaniami powiatowymi”, lub budowie, przebudowie lub remoncie dróg gminnych, zwane „zadaniami gminnymi”;
- budowie mostów lokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich, dróg powiatowych lub dróg gminnych, zwane „zadaniami mostowymi”;
- budowie obwodnic lokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich, zwane „zadaniami obwodnicowymi”;
- budowie, przebudowie lub remoncie dróg wojewódzkich, dróg powiatowych lub dróg gminnych, zarządzanych przez prezydenta miasta na prawach powiatu będącego siedzibą wojewody lub sejmiku województwa, zwane „zadaniami miejskimi”;
- budowie, przebudowie lub remoncie dojazdów do terminali intermodalnych lub budowie, przebudowie lub remoncie dojazdów do stref, zwane „zadaniami dojazdowymi”;
- budowie, przebudowie, remoncie dróg wojewódzkich lub poprawie bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu, polegające w szczególności na budowie, przebudowie lub remoncie dróg dla pieszych, dróg dla pieszych i rowerów, dróg dla rowerów, przejść dla pieszych, przejazdów dla rowerów, peronów przystankowych wraz z dojazdami do tych peronów na drogach wojewódzkich, zwane „zadaniami wojewódzkimi”;
- budowie, przebudowie lub remoncie dróg wojewódzkich, dróg powiatowych lub dróg gminnych o znaczeniu obronnym, zwane „zadaniami obronnymi”.

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 20 ustawy o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg wojewoda dokonuje podziału środków przeznaczonych na dofinansowanie zadań powiatowych oraz zadań gminnych na dane województwo środków między zadania powiatowe i zadania gminne, uwzględniając liczbę powiatów i gmin w województwie oraz funkcje transportowe wykonywane przez drogi powiatowe i gminne. A zatem podział środków pomiędzy zadania powiatowe i gminne uwzględnia różne aspekty.

Ponadto w gestii Ministra Infrastruktury na wsparcie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego realizowanych na drogach samorządowych znajduje się również rezerwa subwencji ogólnej. Rezerwa subwencji ogólnej tworzona jest w budżecie państwa na mocy art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2267 z późn. zm.). Środki rezerwy przeznacza się m.in. na dofinansowanie:

- inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu, lub
- remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

Zatem powiaty mogą bez ograniczeń ubiegać się o dofinansowanie na realizację zadań polegających na rozbudowie i rozwoju infrastruktury drogowej, a także jej utrzymaniu. Obecnie nie są prowadzone prace w celu zmiany przedstawionych wyżej zasad dofinansowania zadań na drogach powiatowych.

Z poważaniem

Dokument podpisany elektronicznie przez:

Agnieszka Krupa

Zastępca Dyrektora

Departamentu Dróg Publicznych